

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturvårdsenheten
Jennifer Hood

Skötselplan
2014-02-24

Diarienummer
511-14687-2012

Sida
1(14)

Skötselplan för naturreservatet Årås i Ulricehamns kommun

Foto: Catharina Larsson

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

DEL A – BESKRIVNING	4
1. Syfte	4
2. Beskrivning av området	4
2.1 Uppgifter om naturreservatet	4
2.2 Allmän beskrivning av området	5
2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning	5
2.4 Områdets bevarandevärden	5
2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar	7
DEL B – SKÖTSEL	8
3. Skötsel och bevarandemål	8
3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden	8
3.2 Utgångspunkter för bevarandemål	8
3.3 Skötselområden med mål och åtgärder	8
3.4 Forn- och kulturminnesvård	12
4. Friluftsliv	12
5. Gränsmarkering	13
6. Uppföljning	13
6.1 Uppföljning av skötselåtgärder	13
6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd	13
6.3 Revidering av skötselplanen	14
7. Sammanfattning av planerad förvaltning	14
8. Referenser	14

BILAGOR

- 3.1 Karta med skötselområden, fornlämning, friluftsliv
- 3.2 Karta med naturtyper
- 3.3 Karta med skyddsvärda träd
- 3.4 Skötselinstruktioner skyddsvärda träd

Inledning

Skötselplanen beskriver vad som ska göras i naturreservatet, när och hur ofta det ska göras. Den fastställer också vad som är viktigast att göra om reservatsförvaltaren, d v s den som är ansvarig för naturreservatets skötsel, behöver prioritera. Förutom reservatsförvaltaren vänder sig skötselplanen till markägaren och andra intressenter.

Naturreservatets syften styr vilka föreskrifter (regler) som gäller i naturreservatet och ifall skötsel behövs för att syftena med naturreservatet ska kunna uppfyllas.

Länsstyrelsen har ett övergripande ansvar för att statligt bildade naturreservat sköts. Länsstyrelsen har också ansvar för tillsynen i statliga naturreservat. Förvaltningen kan överlåtas till andra, t.ex. Väst kuststiftelsen eller den kommun där naturreservatet är beläget. De praktiska skötselåtgärderna utförs oftast av markägare, arrendatorer, entreprenörer eller andra som förvaltaren har skötselavtal med.

Skötselplanen är uppdelad i två delar, A och B. Den första delen är en beskrivande del. Där anges bland annat naturreservatets syften och vilka natur- och bevarandevärden som finns i naturreservatet. Den andra delen av skötselplanen beskriver naturreservatets bevarandemål och hur naturreservatet ska skötas.

DEL A – BESKRIVNING

1. Syfte

Syftet med naturreservatet är att:

- Bevara och förstärka lövskogsmiljöerna så de bildar en helhet tillsammans med den värdefulla kulturmiljön kring Årås säteri och kvarn.
- Trygga och förstärka livsbetingelserna för växt- och djursamhällen och arter knutna till gamla, grova lövträd.
- Bevara områdets värden för friluftsliv och landskapsbild.

Syftet ska tryggas genom att:

- Området skyddas från exploatering och skogsbruk.
- Hagmarker/glesa skogsområden hävdas genom bete och vid behov röjning.
- Naturvårdande skötsel utförs kring gamla, grova lövträd.
- Området görs attraktivt för besökare och hänsyn tas till landskapsbilden vid skötsel och åtgärder.

2. Beskrivning av området

2.1 Uppgifter om naturreservatet

Namn	Årås
Beslutsdatum	2014-02-24
Areal	30,7 ha
Ekonomisk karta	7d3e, 7d4e
Lägesbeskrivning	Vid sjön Jogens norra strand, ca 2 mil NO om Ulricehamn
Län	Västra Götalands län
Kommun	Ulricehamn
Församling	Redväg
Förvaltare	Länsstyrelsen Västra Götalands län
Fastigheter och ägare	Årås 3:1 – Sveaskog Förvaltnings AB, Torsgatan 4, 105 22 Stockholm
NVR ID	2013532
Naturgeografisk region	Sydsvenska höglandets och smålandsterrängens myrrika västsida
Typindelning enligt vattendirektivet	Limnisk ekoregion 7 Sydsvenska höglandet, söder om norrlandsgränsen, över 200 möh
Vattenförekomst (HID)	SE641982-137203 Jogen NW642099-137267 Vällern SE642275-137395 Tidän (mellan Brängen och Jogen)

Tabell 1: Markslag och naturtyper som ska rapporteras till Naturvårdsverket. Målarealerna är de som förväntas efter eventuella restaurerings- och skötselåtgärder.

¹ Kartering av skyddade områden (KNAS), (Naturvårdsverket 2003)

³ Inventering av ängs- och hagmarker (Naturvårdsverket 1987)

⁵ Bedömningsgrunder för miljö kvalitet (Naturvårdsverket 1999)

Markslag och Naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
Lövskog:	21,1	21,1
Triviallövskog ¹	4,0	4,0
Triviallövskogar med ädellövsinslag ¹	17,1	17,1
Sumpskog:	0,9	0,9
Lövsumpskog ¹	0,9	0,9
Naturbetesmark ³ (betesmark på in- äga eller utmark):	3,2	3,2
Öppen hagmark	3,2	3,2
Sjö ⁵ :	5,5	5,5

2.2 Allmän beskrivning av området

Årås är ett fint lövskogsområde vid sjöarna Vällern och Jogen, ca två mil nordost om Ulricehamn. Reservatet sträcker sig långsmalt utefter de båda sjöarnas strandkanter. Mellan sjöarna rinner ån Tidan och vid ån ligger den gamla Årås kvarn som idag används som café. Området betas delvis av får och nötkreatur. Strax intill reservatet ligger Årås säteri med omgivande park med gamla grova lövträd.

Berggrunden i området består av granitisk migmatitisk gnejs. Jordlagret utgörs av morän med blottade hälltor. Sjön Jogen ligger 250 m ö h och Vällern 247 m ö h.

Området har höga naturvärden, men också stora värden för kulturmiljön. Det forna säteriet ligger vackert vid sjöarna och är ett populärt utflyktsmål som årligen gästas av tusentals besökare.

2.3 Historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

Markerna betas i dagsläget av nötkreatur och får. Vissa mindre obetade skogspartier finns. Enligt häradskartan från 1890-97 utgjordes merparten av området av lövskog och äng.

2.4 Områdets bevarandevärden

2.4.1 Biologiska bevarandevärden

Skogsområdet intill sjön Jogen är mer slutet än området vid Vällern där det är glesare mellan träden. Större delen av området utgörs av luckig lövskog (bl a igenväxande ängs- och hagmark) som betas av nötkreatur och relativt nyligen har gallrats. Här växer många olika sorters lövträd, bl a ek, alm, hassel, rönn, klibbal, ask, lönn, sälg, hagtorn, bok, björk och fågelbär. Det finns en del högstubbar. I några små, slutna skogsområden som inte betas utgörs trädskiktet av ek, björk, klibbal, hägg och rönn. Det finns även helt

öppna betesmarker. Där ån Tidan rinner ut i Vällern finns en lövsumpskog med relativt grov klibbal och ask.

I området vid kvarnen finns gamla, mycket grova och vidkroniga lövträd av ek, ask och alm. På de gamla träden växer både signalarter och rödlistade lavar. Några av de största träden har delvis dött och inuti några av ekarna finns gott om mulm (lös, murken ved) som är livsmiljö för många vedlevande insekter.

Marken är stenbunden. Fältskiktet består till stor del av högrötsvegetation. Ett mindre område i sydvästra delen av reservatet har hävdgynnade arter som liten blåklocka och gökblomster.

Utmed vägen som leder förbi säteriet och kvarnen finns en allé med alm, ask och lönn. Flera av träden är mycket grova och vissa har varit hamlade.

Tabell 2. Förekomst av

- signalarter (S), arter som används för att lokalisera och urskilja skogar med höga naturvärden (Skogsstyrelsen, Nitare 2000)
- rödlistade arter uppdelade enligt Artdatabankens kategorier: Nationellt utdöd (RE); Akut hotad (CR); Starkt hotad (EN); Sårbar (VU); Nära hotad (NT); Kunskapsbrist (DD), (Gärdenfors 2010)
- arter (EU) som är listade i EUs fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1 och art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.
- Källa: SNUS=rapport om skyddsvärda statliga skogar, IC=Ingvar Claesson, Lst

Art	Kategori	Skötselområde	Inventeringsdatum	Källa
Mossor				
Antitrichia curtipendula - fällmossa	S	1.1, 1.4, 1.5	2004, 2006	SNUS, Artportalen (IC)
Homalothecium sericeum - guldlockmossa	S	På träd vid kvarnen	2004, 2006	SNUS, Artportalen (IC)
Lavar				
Calicium adpersum - guldpuddrad spiklav	S	1.1	2006	Artportalen (IC)
Cyphelium inquinans - sotlav	S	1.1	2004, 2006	SNUS, Artportalen (IC)
Gyalecta ulmi - almlav	S, NT	1.2	2006	Artportalen (IC)
Lobaria pulmonaria - lunglav	S, NT	1.5	2006	Artportalen (IC)
Peltigera collina - grynnig filtlav	S	1.1, 1.2, 1.4, 1.5	2006	Artportalen (IC)
Sclerophora spp - blekspik	S	1.1, 1.4	2006	Artportalen (IC)
Sclerophora coniophaea - rödbrun blekspik	S, NT	1.2	2006	Artportalen (IC)
Sclerophora nivea - gulvit blekspik	S	1.1, 1.2, 1.4, 1.5	2006	Artportalen (IC)
Däggdjur				
Muscardinus avellanarius - hasselmus	EU	1.2	2008	Artportalen
Kärlväxter				
Matteuccia struthiopteris - strutbräken	S, fridlyst	1.2	1987, 1993	Artportalen
Platanthera chlorantha - grönvit nattviol	fridlyst	1.2	1987	Artportalen
Fåglar				
Apus apus - tornseglare	NT	Lokal: Årås	2013	Artportalen
Circus aeruginosus - brun kärrhök	EU	Lokal: Årås	2013	Artportalen
Falco columbarius - stenfalk	EU	Lokal: Årås	2013	Artportalen
Nucifraga caryocatactes - nötkråka	NT	Lokal: Årås	2013	Artportalen
Regulus regulus - kungsfågel	NT	Lokal: Årås	2013	Artportalen
Tringa hypoleucos - drillsnäppa	NT	Lokal: Årås	2013	Artportalen

2.4.2 Geovetenskapliga bevarandevärden

I området finns inga särskilda geovetenskapliga bevarandevärden.

2.4.3 Kulturhistoriska bevarandevärden

Årås omnämns första gången i äldre jordebok från 1480 och namnet kommer från os, dvs sundet mellan sjöarna. Årås säteri var en gång socknens största gård. Godsets verkliga storhetstid var under 1500- och 1600-talen då det ägdes av släkten Gyllenstierna. Den nuvarande huvudbyggnaden är från 1809, den förra brann ner 1792. Säteriet bestod av mangårdsbyggnaden, två flyglar, kvarnen och ett stort antal ekonomibyggnader. Under 1800-talet sattes jordbruksmarken i hävd och öppna ängar och lövhagar grundlades. Säteriet med 550 ha skog och åker köptes 1961 av Domänverket (nuvarande Sveaskog). 1982 avstyckades huvudbyggnaden och flyglar med omgivande park. Säteriet ägs idag av Bygdegårdsföreningen Årås kvarn som planerar att restaurera byggnaderna och på sikt använda dem som konferenslokal och gästgiveri.

Tidans vattenfall har sedan lång tid tillbaka använts för att driva kvarn och såg. På 1920-talet drevs även ett elverk av vattenfallet. Den gamla kvarnen ersattes i början av 1930-talet av en ny kvarn i två våningar av dåvarande ägaren grosshandlare Ernst Wilhelm Johansson. Kvarnen var i drift till slutet av 1940-talet. 1983 köptes kvarnen av Bygdegårdsföreningen Årås kvarn. Föreningen restaurerade och byggde om kvarnen och bedriver idag verksamhet där; sommarcafé, utställningar, kurser, festlokal m m.

Årås säteri är registrerat som fornminne (RAÄ-nr Kölingared 5:1). Väster om säteriet finns en gammal fångstgrop med syfte att fånga varg (RAÄ-nr Kölingared 48:1).

2.4.4 Friluftslivsvärden

Årås är ett populärt utflyktsmål med vacker landskapsbild och höga värden för friluftslivet. I kvarnen finns ett café och här finns även ett vandrarhem och lokaler för konferenser m m. Från Årås kvarn utgår Byalagets "Vildmarksleden" som består av två vandringsleder (4 km och 8,5 km).

Det finns en parkeringsplats som har anlagts av Bygdegårdsföreningen Årås kvarn som kan användas av reservatsbesökare.

2.5 Övrig bebyggelse och anläggningar

Byggnader som hör till Årås kvarn och Årås säteri ingår inte i reservatet. En luftledning tillhörande Vattenfall går genom området.

DEL B – SKÖTSEL

3. Skötsel och bevarandemål

3.1 Utgångspunkter vid indelning av skötselområden

Indelning av skötselområden utgår från skötselbehovet. Naturreservatet är indelat i tre stycken skötselområden med tillhörande delområden.

Skötselområdena är:

1. Mark som ska betas
2. Lövskog
3. Sjö

Inom varje skötselområde kan en eller flera naturtyper förekomma, se tabell

1. Naturtypernas avgränsningar framgår av bilaga 3.2.

3.2 Utgångspunkter för bevarandemål

Bevarandemålen preciserar syftet för respektive skötselområde och ger en beskrivning av hur det ska se ut när gynnsamt tillstånd råder. De ger också förutsättningarna för den uppföljning som planeras.

3.3 Skötselområden med mål och åtgärder

Skötselområde 1

Delområde	Areal (ha)
1.1	9,1
1.2	7,1
1.3	1,8
1.4	3,2
1.5	0,9
Summa	22,1

Naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
Triviallövskog med ädellövinslag (1.1,1.2,1.5)	17,1	17,1
Triviallövskog (1.3)	1,8	1,8
Öppen hagmark (1.4)	3,2	3,2

Beskrivning:

- 1.1 Området ligger utmed sjön Jogen. Enligt Häradskartan var området äng i slutet av 1800-talet men har under senare tid vuxit igen. Relativt nyligen har området röjts/gallrats och det har nu karaktären av luckig skog/hagmark. Området är mer öppet och hagmarkslikt i den västra de-

len och sluter sig mot öster fast det är fortfarande gott om gläntor. Här växer ek, ask, björk, rönn, klibbal och lönn med varierande ålder på träden. Vid vägen i norr växer en hamlad lönn. I buskskiktet finns hassel. Fältskiktet består bitvis av högortsvegetation och marken betas av nötdjur. Några få hävdgynnade arter som liten blåklocka och gökblomster finns i den västra delen där fältskiktet är lågvuxet. Marken är stenbunden med inslag av block. Död ved i form av högstubbar finns i området.

1.2 Området sträcker sig utmed sjön Vällern och betas av nötdjur. Det har nyligen röjts/gallrats. En väg går tvärs genom området. Här växer ask, ek, björk, fågelbär, rönn, säl, bok och klibbal. Flertalet trädslag har relativt grova dimensioner. I buskskiktet finns hagtorn och hassel. Död ved finns i form av enstaka högstubbar och enstaka lågor. Fältskiktet är högvuxet med bl a älggräs, som kan vara en röjgödslingsseffekt. Flertalet av träden är högstammiga och endast något enstaka vidkronigt träd finns. Området utgjordes av lövskog på slutet av 1800-talet.

1.3 Området ligger i reservatets sydöstra del. En väg går genom delområdet. Här är öppet och luckigt med blandade trädslag som ek, asp, ask, enstaka grov björk, lönn, rönn, enstaka gran och ung bok. Visst inslag av död ved finns.

1.4 Området ligger intill säteriets park och kvarnmiljön. Det består av öppen betesmark som är kvävepåverkad och här finns sparsamt med träd, bl a en mycket grov ask. I området finns avlopps- och infiltrationsanläggningen för Årås kvarn och vandrarhem. Vid den kommande upprustningen av huvudbyggnad och flyglar kommer anläggningen att utökas.

1.5 Området ligger väster om säteriets fastighet och var tidigare en del av säteriets park. Här växer grov bok, relativt grov gran, björk, ek, ask och hassel. Död ved finns som högstubbar och lågor. Skötseln av delområdet bör utföras så att den överensstämmer med den trädvårdsplan som trädgårdsarkitekten Kolbjörn Waern upprättat vintern 2014 för säteriets park, som ligger utanför reservatet.

Bevarandemål:

- Arealen triviallövskog med ädellövinslag ska vara 17,1 ha (1.1, 1.2, 1.5).
- Arealen triviallövskog ska vara 1,8 ha (1.3).
- Arealen öppen hagmark ska vara 3,2 ha (1.4).
- Död ved ska finnas i området och mängden död ved ska gärna öka på sikt.
- Gamla, grova skyddsvärda lövträd ska finnas kvar och vara livskraftiga.
- Signalarter och rödlistade mossor och lavar knutna till dessa träd ska finnas i livskraftiga populationer.

Engångsåtgärder:

- Friställning av gamla, grova lövträd ska göras i samtliga delområden, se bilagor 3.3 och 3.4. En del av de träd som ska tas bort kan ringbarkas för att skapa mer död ved.
- Enstaka ek kan friställas i område 1.3 för att på sikt bli nya jätteträd.
- Topphuggning av yngre träd kan göras för att skapa nya hamlingsträd.
- Vid gränsen till säteriet (område 1.5) finns en del yngre träd som är lämpliga att topphugga för att skapa hamlingsträd.
- Röjning och gallring av sly och klena träd i områdena 1.1 och 1.2 ska göras för att öppna upp området så att det blir fri sikt mot sjön. Detta har stor betydelse för friluftslivet och landskapsbilden och för att återskapa det ursprungliga öppna landskapet.
- I område 1.5 bör en del sly och ungträd röjas bort så att det blir en naturlig övergång mellan skötselområdet och parken kring säteriet.
- Några granar i område 1.5 ska ringbarkas.

Underhållsåtgärder:

- Områdena ska hävdas genom bete av nötdjur eller får. Med hänsyn till de skyddsvärda träden är hästar olämpliga betesdjur för hävd av området.
- Röjning ska ske vid behov för att hålla öppet kring gamla, grova lövträd, se bilagor 3.3 och 3.4.
- Röjning av sly behöver göras kontinuerligt för att hålla områdena öppna.
- Vidkroniga träd kronavlastas vid behov för att minska risk för stormskador.
- Där det är möjligt ska återhamling av tidigare hamlade träd göras.
- Yngre ädellövträd som ska bli ersättningsträd för de gamla träden ska gynnas.
- I område 1.5 växer lunglav på två ekar vid norra gränsen. Här bör miljön hållas ganska skuggig.

Skötselområde 2

Delområde	Areal (ha)
2.1	2,2
2.2	0,9
Summa	3,1

Naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Måloreal (ha)
Triviallövskog (2.1)	2,2	2,2
Lövsumpskog (2.2)	0,9	0,9

Beskrivning:

2.1 Området ligger i reservatets västra del vid sjön Jogen. Marken är fuktig, stembunden och blockig. Säl, klibbal, björk, rönn och ask växer här. En del alar är grova. I buskskiktet finns brakved, hägg och hassel. Mot åkerkanten i norr växer en del ek. Fältskiktet är högvuxet med fläder-vänderot, liljekonvalj, hallon och älggräs och är sannolikt näringspåverkat av intilliggande åkrar.

2.2 Området utgörs av lövsumpskog vid ett delta där Tidan rinner ut i Vållern. Här finns en del grova klibbalar och längs sydöstra kanten växer grov ask.

Bevarandemål:

- Arealen triviallövskog ska vara 2,2 ha (2.1).
- Arealen lövsumpskog ska vara 0,9 ha (2.2).
- Död ved ska finnas i området och mängden ska gärna öka på sikt.
- Gamla, grova skyddsvärda lövträd ska finnas kvar och vara livskraftiga.
- Signalarter och rödlistade mossor och lavar knutna till dessa träd ska finnas i livskraftiga populationer.

Engångsåtgärder:

- Friställning av en del gamla, grova lövträd ska göras, se bilagor 3.3 och 3.4. Några träd som ska tas bort kan ringbarkas för att skapa mer död ved.
- Grova almar och askar som växer i kanten inom område 2.2 ska gynnas genom att enstaka klibbal ringbarkas.
- Røjning och gallring av sly och klēna träd i området 2.2 ska göras för att öppna upp området så att det blir fri sikt mot sjön. Detta har stor betydelse för friluftslivet och landskapsbilden och för att återskapa det ursprungliga öppna landskapet.

Underhållsåtgärder:

- Røjning vid behov för att hålla öppet kring ekarna som växer närmast norra åkerkanten i delområde 2.1.
- Røjning av sly vid behov för att hålla område 2.2 tillräckligt öppet.
- Røjning ska ske vid behov för att hålla öppet kring gamla, grova lövträd, se bilagor 3.3 och 3.4.
- Vidkroniga träd kronavlastas vid behov för att minska risk för stormskador.
- Där det är möjligt ska återhamling av tidigare hamlade träd göras.
- Yngre ädellövträd som ska bli ersättningsträd ska gynnas.

Skötselområde 3

Delområde	Areal (ha)
3.1	5,5
Summa	5,5

Naturtyp	Areal år 2014 (ha)	Målareal (ha)
Sjö	5,5	5,5

Beskrivning:

Området består av två smala vattenområden i Jogen och Vållern.

Bevarandemål:

Arealen vatten ska vara 5,5 ha.

Engångsåtgärder:

Inga.

Underhållsåtgärder:

Inga.

3.4 Forn- och kulturminnesvård

Byggnaderna kring Årås kvarn och Årås säteri ingår inte i reservatet. En fornlämning i form av gammal fångstgrop för varg finns (RAÄ-nr Kölingared 48:1). Ingen särskild skötsel krävs.

Fornlämningens lokalisering framgår av bilaga 3.1.

Vid röjningar bör inte röjningsmaterial ligga kvar nära eller i fornlämningen. Eldning får aldrig ske i närheten av fornlämning då det kan ställa till svårigheter vid en eventuell framtida utgrävning. Fornlämning får inte skadas i samband med avverkning och utkörning av virke. Förvaltaren bör samråda med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet vid åtgärder i områden som är mycket rika på fornlämningar.

4. Friluftsliv

Karta med informationsskylt och p-plats finns i bilaga 3.1.

Befintlig parkeringsplats har anlagts av Bygdegårdsföreningen Årås kvarn och kan användas av reservatsbesökare.

Byalagets vandringsled "Vildmarksleden" går genom reservatet. Underhåll av spänger, rastbord, stättor och gräsröjning utförs av Byalaget. Länsstyrelsen ansvarar inte för skötseln av vandringsleden.

Bevarandemål:

En väl underhållen informationsskylt med beskrivning av naturreservatet ska finnas.

En fungerande parkeringsplats i bra skick ska finnas.

Engångsåtgärder:

Informationstavla ska sättas upp på den plats som är markerad på karta i bilaga 3.1 och i samråd med Bygdegårdsföreningen Årås kvarn, eftersom den sätts intill föreningens anslagstavla och skyltar. Tavlan ska utföras enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar Att skylta skyddad natur. Den ska bland annat innehålla karta över reservatet samt beskriva dess syfte, bevarandevärden och gällande föreskrifter för allmänheten. En engelsk text eller en engelsk sammanfattning ska finnas.

Underhållsåtgärder:

Informationsskylt och p-plats ska tillses regelbundet och underhållas vid behov av förvaltaren.

5. Gränsmarkering

Reservatets gräns ska märkas ut i fält. Gränsmarkeringar ska utföras enligt Naturvårdsverkets anvisningar ”Att skylta skyddad natur”.

6. Uppföljning

6.1 Uppföljning av skötselåtgärder

Skötselåtgärder som utförs i reservatet bör dokumenteras av den som utför åtgärden. Av dokumentationen bör framgå:

- åtgärd
- plats (skötselområde)
- kostnad
- tidpunkt
- utförare

Åtgärder av restaureringskaraktär bör dokumenteras med foto före och efter åtgärd.

6.2 Uppföljning av bevarandemål och gynnsamt tillstånd

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. I en särskild uppföljningsplan kommer målbildindikatorer att anges. Dessa målbildindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i skötselplanen uppfylls och att skötseln fungerar. Uppföljningen kommer vara en viktig hjälp för förvaltarens planering av skötselarbetet.

6.3 Revidering av skötselplanen

Skötselplanen gäller tills vidare och revideras när uppföljningen indikerar att det behövs.

7. Sammanfattning av planerad förvaltning

Tabell 3. Sammanfattning och prioritering av skötselplanens åtgärder. Prioritering inom intervall 1-3 där 1 är högsta prioritet att genomföra.

Åtgärd	Skötselområde	När/intervall	Prioritet
Gränsmarkering	1 och 2	En gång	1
Informationsskylt	1.4	En gång	1
Bete	1	Årligen	1
Friställning av grova lövträd	1 och 2	En gång	1
Röjning kring grova lövträd	1 och 2	Vid behov	1
Planering av ersättningsträd	1 och 2	Löpande	1
Kronavlastning	1 och 2	Vid behov	1
Uppföljning av skötselåtgärd	1 och 2	Efter åtgärd	2
Återhamling	1 och 2	Vid behov	2
Nyhamling/topphuggning	1 och 2	En gång	3
Ringbarkning av gran	1.5	En gång	3

8. Referenser

Allmänna referenser

EU:s art- och habitatdirektiv (direktiv 92/43/EEG) annex 2 och 4.

EU:s fågeldirektiv (direktiv 79/409/EEG) annex 1.

Gärdenfors, U. (red.). 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010- The 2010 Red List of Swedish Species. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Löfgren, R. & Andersson, L. (red.). 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Sjöar och vattendrag: bakgrundsrapport 1: kemiska och fysikaliska parametrar. Rapport 4920, Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Att skylta skyddad natur. Naturvårdsverket, Stockholm.

Naturvårdsverket, 2003. Kartering av skyddade områden – skogstyper i naturreservat och nationalparker. Rapport 5282, Naturvårdsverket, Stockholm.

Nitare, J. (red.), 2000. Signalarter - indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Påhlsson, L. (red.). 1998. Vegetationstyper i Norden. TemaNord 1998:510, Nordiska Ministerrådet, Köpenhamn.

Referenser specifikt för detta naturreservat

Länsstyrelsen i Älvsborgs län, 1983. Lövskogar i Ulricehamns kommun.

www.artportalen.se

www.araskvarn.nu

www.kolingared.byalag.se